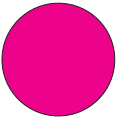

یادداشت
O P I N I O N

علی جهانی

کارشناس بیمه‌های تأمین اجتماعی

تحول در رفاه بازنشستگان تأمین اجتماعی

سازمان‌ها به‌ویژه در عرصه رفاه و تأمین اجتماعی، همواره بر اهمیت کرامت انسانی به‌عنوان محور تحول، پیشرفت و توسعه تأکید دارند. در این میان، سازمان تأمین اجتماعی ایران به‌عنوان یک نهاد کلیدی، با اجرای برنامه‌های تحول‌محور، اساس و بنیادهای ارتقای معیشت و رفاه بازنشستگان، مستمری‌بگیران، بیمه‌شدگان و جامعه کارفرمایی را فراهم کرده است. این برنامه‌ها، منابع مالی و سرمایه‌ای سازمان را تأمین کرده و آن‌ها را به‌عنوان ابزاری برای بهبود وضعیت این قشر آسیب‌پذیر به‌کار می‌گیرد. به‌خصوص در شرایط اقتصادی کنونی، تحول در این سازمان به‌طور مستقیم بر وضعیت اقتصادی مستمری‌بگیران و بازنشستگان تأثیر گذار است.

مینا و هدف این برنامه‌ها، ارائه راهکارهایی است که معیشت و کیفیت زندگی بازنشستگان را ارتقا دهد. در این مسیر، متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران، به‌عنوان یکی از محورهای اصلی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این طرح به‌منظور ایجاد تناسب میان میزان مستمری و وضعیت اقتصادی جامعه، با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی خرد و کلان طراحی شده است. هدف از این متناسب‌سازی، برقراری عدالت و تأمین رفاه بیشتر برای بازنشستگان در شرایط مختلف است. در واقع، سازمان تأمین اجتماعی با اجرای این طرح در پی آن است که فاصله میان حقوق مستمری‌بگیران و نیازهای واقعی زندگی آن‌ها را کاهش و کیفیت زندگی این قشر مهم از جامعه را ارتقا دهد.

افزون بر این، ایجاد آرامش خاطر و رفاه برای مستمری‌بگیران، از دیگر اهداف جدی این برنامه‌ها به‌شمار می‌آید. سازمان تأمین اجتماعی با توجه به توان مالی و منابع در اختیار خود، اقدامات گسترده‌ای را در دستور کار قرار داده و بخش زیادی از آن‌ها را اجرایی کرده است. این تلاش‌ها نه‌تنها به بهبود وضعیت معیشتی بازنشستگان کمک کرده، بلکه در راستای استقلال مالی و رشد منابع سازمان نیز عمل کرده است. هر چند منابع این سازمان عمدتاً از طریق حق‌بیمه‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها تأمین می‌شود، ولی با استفاده از این منابع، افزایش حقوق مستمری‌بگیران و اجرای برنامه‌های متناسب‌سازی، به‌منظور ارتقای سطح زندگی بازنشستگان به‌طور پیوسته ادامه دارد. این منابع با دقت و برنامه‌ریزی حرفه‌ای در سازمان مدیریت می‌شود. در این فرایند، مصارف آن در بخش‌های مختلف از جمله خدمات بازنشستگی، بیمه‌ای، درمانی و کوتاه‌مدت کاملاً هدفمند و حساب‌شده است. به‌عبارت دیگر، منابع در اختیار سازمان تأمین اجتماعی هم‌زمان با حفظ پایداری مالی، باعث ارتقای کیفیت زندگی مستمری‌بگیران و بازنشستگان می‌شود. علاوه بر این، شفافیت در اطلاع‌رسانی و ارتباط مستمر با جامعه هدف، موجب افزایش آگاهی مستمری‌بگیران از اقدامات و خدمات سازمان شده است. به‌طور مثال، مستمری‌بگیران تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی، به‌خوبی از تلاش‌های این نهاد برای استفاده بهینه از ظرفیت‌ها و منابع موجود آگاهند و به همین دلیل رضایتمندی نسبی از خدمات در آن‌ها وجود دارد.

مهناز بیرانوند

روزنامه نگار

۶۶

**پرداخت دستمزد
غیرواقعی به
نیروی کار، نه‌تنها
بازنشستگی
حداقلی و آینده‌ای
نامطمئن برای
کارگران رقم
می‌زند، بلکه منابع
مالی سازمان
تأمین اجتماعی
رانیز تضعیف
می‌کند؛ درحالی‌که
مزد واقعی،
تضمینی برای
حقوق فردی و
منافع ملی است**

بهبود حقوق پایه، استمرار متناسب‌سازی، وام‌های ارزان‌تر و حمایت مضاعف از حداقل‌بگیران در دستور کار قرار گرفت

تصمیمات کم‌سابقه برای ارتقای معیشت بازنشستگان تأمین اجتماعی

سال ۱۴۰۴ با تصمیماتی بی‌سابقه برای ارتقای وضعیت معیشت و رفاه بازنشستگان تأمین اجتماعی آغاز شده است؛ تصمیماتی که از دل جلسات فشرده و کارشناسی میان مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و نمایندگان کانون‌های بازنشستگی بیرون آمده و در صورت تصویب نهایی در هیئت وزیران، می‌تواند نقطه عطفی در سیاست‌گذاری‌های حمایتی این نهاد تلقی شود. پرداخت معوقات متناسب‌سازی، رشد قابل توجه حقوق پایه، بن معیشت، حق عائله‌مندی و اولاد و همچنین افزایش تسهیلات قرض الحسنه، همگی تغییر بی‌مخسوس در وضعیت معیشتی ۴.۷ میلیون مستمری‌بگیر را نوید می‌دهد؛ تغییری که به پشتوانه برنامه‌محوری و نگاه مسئولانه مدیریت کنونی سازمان محقق شده است.

براساس اخبار رسمی منتشر شده، بُن معیشت بازنشستگان با رشد ۵۰ درصدی به ۶۰۰ هزار تومان افزایش یافت و حق عائله‌مندی نیز به رقم دو میلیون و ۱۰۰ هزار تومان رسید. همچنین حق اولاد با افزایش ۱۰۰ درصدی، برای هر فرزند یک میلیون و ۷۱۹ هزار تومان تعیین شده است. در بخش تسهیلات نیز سقف وام قرض الحسنه از ۳۰ به ۵۰ میلیون تومان افزایش یافت که خود نشانگر عزم جدی برای کاهش فشارهای معیشتی و حمایت مالی مؤثر از این قشر است.

افزون بر این، گام مهمی در ادامه متناسب‌سازی حقوق برداشته شد؛ در کنار اجرای ۴۰ درصد افزایش در سال گذشته، امسال نیز ۳۰ درصد به این میزان افزوده خواهد شد. معوقات متناسب‌سازی مربوط به هفت‌ماهه نخست سال ۱۴۰۳ نیز پس از کسر علی‌الحساب‌های پرداختی، در روزهای ۲۳ و ۲۴ فروردین پرداخت خواهد شد. مصطفی سالاری، مدیر عامل سازمان تأمین اجتماعی، با اشاره به برگزاری جلسات کارشناسی فشرده با کانون عالی بازنشستگان، اعلام کرد که تصمیمات نهایی پس از طی مراحل قانونی در هیئت‌مدیره و هیئت‌انضای سازمان، جهت تصویب نهایی به هیئت وزیران ارسال شده و پس از تصویب، اجرایی خواهد شد.

تدبیر برای چالش‌های دیرینه

صحنه رفاه اجتماعی ایران در سالیان اخیر، بارها شاهد انباشت مشکلات و گلايه‌ها در حوزه بازنشستگی بوده است. در این میان، ورود مدیری با نگاهی راهبردی، زمینه‌ساز تحولاتی مثبت شده است. حسن صادقی، رئیس اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری، در گفت‌وگو با آتیه نو، ضمن تمجید از عملکرد مدیریت کنونی سازمان تأمین اجتماعی، بیان کرد: «دوره فعلی مدیریت سازمان، نه‌تنها مسائل روزمره، بلکه چالش‌های ساختاری و ریشه‌دار را با برنامه‌ریزی هدفمند دنبال کرده است.»

او با اشاره به اجرای موفق دو مرحله متناسب‌سازی در دوره مدیریت سالاری افزود: «این اقدامات، رضایتمندی بالایی در میان بازنشستگان ایجاد کرده و نشان داده که در این دوره، تصمیم‌گیری‌ها بر اساس فرمول‌های منطقی و نه صرفاً وعده‌های شعاری صورت می‌گیرد. مرحله دوم متناسب‌سازی اگرچه در دولت قبل مصوب شد، اما در این دوره به‌طور کامل و مؤثر اجرا شد.»

او همچنین به اجرای دقیق مصوبات شورای عالی کار در تعیین افزایش حقوق مستمری‌بگیران اشاره کرد و گفت: «اجرای مواد ۹۶ و ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی در این دوره به‌خوبی محقق شده و حتی برای گروه‌هایی نظیر حداقل‌بگیران که قانون افزایش خاصی برایشان در نظر

نگرفته بود، مبالغ حمایتی ویژه‌ای در قالب سبد معیشت اختصاص یافت.»

صادقی اعلام کرد که سبد معیشتی ۷۱۶ هزار تومانی برای حدود یک میلیون و ۸۰۰ هزار بازنشسته حداقل‌بگیر و زیر حداقل‌بگیر، نه‌تنها در سال گذشته بلکه در سال جاری نیز به قوت خود باقی مانده و تداوم دارد.

قانون، تکیه‌گاه عدالت اجتماعی

افزایش مستمری بازنشستگان همواره یکی از موضوعات حساس و محل مناقشه بوده است. با این حال، متن صریح قانون تأمین اجتماعی در این زمینه روشن و بی‌ابهام است. بر اساس این قانون، مستمری بازنشستگان می‌بایست هر ساله با تصویب هیئت وزیران افزایش یابد، به‌نحوی که دریافتی آنان از حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار کمتر نباشد.

صادقی با تأکید بر ضرورت پایداری به این اصل قانونی گفت: «سالاری تنها مدیری است که برنامه‌ای روشن برای خروج سازمان از روزمرگی دارد. او آینده‌نگری را با اجرای اکچوئری (محاسبات بیمه‌ای دقیق) در حوزه‌های درمان و بیمه دنبال کرده است. همچنین از رهگذر

توسعه پوشش بیمه‌ای به اقشار جدیدی نظیر رانندگان تاکسی‌های اینترنتی، فعالان استارت‌آپ‌ها و پلتفرم‌ها، گامی مؤثر در تقویت نسبت پشتیبانی و تضمین بقای سازمان برداشته است.»

او افزود: «تحت پوشش قرار گرفتن حدود ۳.۵ میلیون نفر فاقد بیمه در قالب این برنامه‌ها، نه‌تنها منابع آتی سازمان را تقویت می‌کند، بلکه به گسترش چتر حمایتی تأمین اجتماعی در ساختار اقتصاد نوین کشور منجر می‌شود.»

تضمین پایداری با تداوم حمایت

ریاست اتحادیه پیشکسوتان جامعه کارگری، در ادامه با اشاره به نقش دولت و مجلس در تضمین پایداری سازمان تأمین اجتماعی، یادآور شد: «بالغ بر ۵۳ درصد جامعه ایران از خدمات درمانی، بیمه‌ای و بازنشستگی این سازمان بهره‌مندند. از این‌رو دولت‌ها باید به تعهدات خود در قبال تأمین اجتماعی به‌طور کامل عمل کنند و مجلس نیز با تصویب قوانینی در راستای تقویت این نهاد، رویکردی حمایتی و ملی اتخاذ کند.»

او همچنین خواستار پرهیز مجلس از نگاه‌های جناحی

۴ همت تسهیلات برای مستمری‌بگیران صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان

مستمری‌بگیران و بالغ بر ۱۲ هزار نفر از کارآفاده از خدمات صندوق استفاده می‌کنند. همچنین، این افراد از سایر خدمات حمایتی و رفاهی صندوق نیز بهره‌مند می‌شوند.

شرایط جذب اعضای جدید

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر خدمات خود را به افراد ۱۸ تا ۵۰ ساله که در گروه‌های کشاورزان، روستاییان و عشایر فعالیت دارند، ارائه می‌دهد. این صندوق از زمان آغاز فعالیت خود تا کنون بیش از ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بیمه‌شده دارد. اعضای جدید با داشتن حداقل ۱۵ سال سابقه بیمه‌پردازی و ۶۵ سال سن مشمول دریافت حقوق بازنشستگی خواهند شد. همچنین، افرادی که به‌صورت غیررسمی در بخش‌های مختلف کشاورزی، صنایع دستی، حمل‌ونقل و دیگر مشاغل فعالیت دارند، می‌توانند به این صندوق پیوسته و از خدمات آن بهره‌مند شوند.

مناطق محروم در اولویت

در سال ۱۴۰۳، صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان برنامه‌ریزی کرد تا به ۲۲ هزار نفر از مستمری‌بگیران تسهیلات قرض الحسنه اعطا کند. این تسهیلات که به مبالغ بین ۱۵۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال به هر نفر تعلق گرفت، به‌ویژه در استان‌های محروم و کمتر برخوردار در اولویت قرار دارد. هدف این تسهیلات کمک به بهبود شرایط اقتصادی در این مناطق است. این تسهیلات بدون نیاز به ضامن و با کارمزد ۴ درصد اعطا می‌شود و مستمری‌بگیران می‌توانند بدون مراجعه حضوری به بانک، این وام‌ها را دریافت کنند. این تسهیلات می‌تواند گام موثری در کاهش مشکلات اقتصادی قشر مستمری‌بگیر باشد و تأثیر زیادی بر بهبود کیفیت زندگی آن‌ها بگذارد.

شرایط ویژه‌ای برای دریافت تسهیلات در نظر گرفته شده است. یکی از مهم‌ترین شروط این است که مستمری‌بگیران باید حداکثر ۷۰ سال سن داشته باشند. همچنین، این تسهیلات به‌صورت قرض الحسنه، بدون نیاز به ضامن و بدون مراجعه حضوری به بانک، به مستمری‌بگیران اعطا می‌شود. نرخ کارمزد این تسهیلات تنها چهار درصد بوده و بازپرداخت آن در مدت ۳۶ ماه تعیین شده، تا فشار مالی کمتری به مستمری‌بگیران وارد شود. این شرایط به‌ویژه برای کسانی که در مناطق روستایی و دورافتاده سکونت دارند، شرایطی مناسب فراهم می‌آورد تا بدون دغدغه‌های اضافی، بتوانند از این تسهیلات استفاده کنند.

صندوقی با ضریب پشتیبانی مناسب

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر یکی از جوان‌ترین صندوق‌های بازنشستگی در کشور است که ۲۱۴ هزار نفر مستمری‌بگیر را تحت پوشش خود دارد. این صندوق که از سال ۱۳۸۴ فعالیت خود را آغاز کرده، به دلیل نسبت مطلوب بیمه‌شدگان به مستمری‌بگیران، به نهاد بیمه‌ای پایدار و ماندگاری تبدیل شده است. در حال حاضر بیش از ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر عضو بیمه‌شده در این صندوق وجود دارند، که به ازای هر ۸.۸ بیمه‌شده، یک نفر به‌عنوان مستمری‌بگیر تحت پوشش قرار دارد. این نسبت موجب می‌شود صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان در حوزه نسبت یا ضریب پشتیبانی در شرایط مناسبی قرار گیرد.

گستره خدمات صندوق بیمه اجتماعی

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، خدمات گسترده‌ای به گروه‌های مختلف مستمری‌بگیر ارائه می‌دهد. این خدمات شامل پرداخت مستمری به بازنشستگان، بازماندگان و ازکارافتادگان است. در حال حاضر، بیش از ۱۰۲ هزار مستمری‌بگیر بازنشسته، بیش از ۱۰۰ هزار بازمانده

در حالی که معیشت گروه‌های مختلف اجتماعی، به‌ویژه مستمری‌بگیران صندوق‌های بازنشستگی همواره در معرض تهدیدات اقتصادی است، صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر به‌منظور حمایت از این قشر در سال جاری، تسهیلات قرض الحسنه‌ای به مبلغ ۴ هزار میلیارد ریال برای ۲۰ هزار نفر از مستمری‌بگیران خود در نظر گرفته است. این تسهیلات که مبلغ آن بین ۱۵۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال متغیر است، با شرایطی ساده و به‌منظور کاهش بار مالی افراد تحت پوشش، در حال اعطا به مستمری‌بگیران این صندوق است. از جمله ویژگی‌های این تسهیلات می‌توان به بازپرداخت بدون نیاز به ضامن و با کارمزد چهار درصد اشاره کرد، که فشار مالی را از دوش دریافت‌کنندگان آن برمی‌دارد.

هم‌زمان با اعطای این تسهیلات، صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و عشایر برای تسهیل در روند دریافت آن، فهرست مستمری‌بگیران را به مدیریت‌های استانی و مؤسسات کارگزاری ارسال کرد، تا افراد مشمول بتوانند بدون مراجعه حضوری به بانک‌ها، تسهیلات خود را دریافت کنند. این اقدام، در واقع گامی دیگر در راستای تسهیل فرایندهای حمایتی از قشر آسیب‌پذیر به شمار می‌آید که به‌ویژه در سال‌های اخیر با چالش‌های اقتصادی فراوانی روبه‌رو بوده‌اند.

تاکنون بیش از ۱۰ هزار نفر از مستمری‌بگیران این صندوق، موفق به دریافت تسهیلات خود شده‌اند و سایر مشمولان نیز در مراحل دریافت هستند. در همین راستا، برای تسریع فرایند پرداخت، فهرست اسامی مشمولان به مدیریت‌های استانی و مؤسسات کارگزاری ارسال شده است. مستمری‌بگیران می‌توانند با مراجعه به این مراکز، نسبت به دریافت تسهیلات خود اقدام کنند.

شرایط دریافت تسهیلات بانکی

بر اساس اعلام صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر،